

Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek Üç Aylık Genel Bakış (Özet) Temmuz-Eylül 2011

Haziran 2011'de, Türkiye'de gerçekleştirilen parlamento seçimlerinden sonra, Ermenistan-Türkiye ilişkileri açısından yeni bir fırsat ortaya çıkmış oldu. Her iki ülkede de sivil toplum ve medyanın önemli kesimleri ilişkilerin canlandırılması ve protokol onay sürecinin ilerlemesi için kendi hükümetlerinin dikkatlerini çekmek için çalışmalarda bulundular. Ancak ne yazık ki, 2011 yılının sonbaharının başında diyalog ümitleri tekrar azaldı. Ermeni ve Türk hükümetleri benzer ifadeler kullandıkları açıklamalarında Ermenistan-Türkiye arasındaki normalleşme konusundaki olumsuz pozisyonları korudular.

Ermenistan-Türkiye arasındaki resmi ilişkilerin donmuş durumu sebebiyle “Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek” projesinin 2011 yılının yaz başında mecburi olarak gözden geçirilmesine karar verildi. Siyasi diyalogun kurulamadığı bu atmosferde Avrasya Ortaklık Vakfı (EPF) ve Konsorsiyum üyeleri Ermenistan-Türkiye yakınlaşması için daha da aktif şekilde profesyonel işbirliklerinin geliştirilebilmesi ve sivil toplum grupları arasından bağların daha da kuvvetlenmesi için çalışmalarda bulundular.

2011 yılının Temmuz-Eylül aylarında, yani dördüncü çeyrekte Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek projelerinde farklı alanlarında faaliyetler gerçekleştirildi. Bunlar:

- Ermenistan Sanayiciler ve İşadamları Derneği'nin (UMBA) yardımıyla Ermeni ve Türk Seyahat Şirketleri Birliği(AATTC) kuruldu. Bu birliğin amacı turistik Fuarlarda beraberce tasarladıkları gezi paketleri sayesinde bölgesel turizme katkı bulunmaktır. Birlik Ermenistan veya Türkiye'de resmi olarak kurulmamış olsa da, katılmak isteyen tüm turistik organizasyonlar için açıktır.

Ermenistan Sanayiciler ve İşadamları Derneği'nin (UMBA), Türk-Ermeni İş Geliştirme Konseyi'nin (TABDC) ve Avrasya Ortaklık Fonu'nun (EPF) katkılarıyla “İş Dünyasındaki Fikir Önderleri” anket-araştırma çalışması tamamlandı, Ermenice ve İngilizce örnekleri yayınlandı.

2011 yılının Eylül ayında Uluslararası İnsani Kalkınma Merkezi'nin (ICHD) çabalarıyla “Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek” projesinin tüm katılımcıları Ankara'da bir araya geldiler. Toplantı sırasında Ermenistan Sanayiciler ve İşadamları Derneği (UMBA) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) stratejik işbirliği için temeller atıldılar. Bu atılan temeller sayesinde gelecekte Ermenistan Sanayiciler ve İşadamları Derneği (UMBA), Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) ve Türk-Ermeni İş Geliştirme Konseyi (TABDC) beraberce transit taşımacılığı yaygınlaştırmak, Ermenistan taşıtlarının Türkiye'yi transit olarak kullanma şanslarını incelemek üzere çalışabileceklerdir.

- “Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek” projesi medyanın Ermenistan-Türkiye ilişkileri hakkında daha dengeli haberler yayınlaması konusunda çalışmalarına iki ülkede de devam etmektedir. Erivan Basın Kulübü (YPC), İzmir Üniversitesi ve Küresel Siyasal Eğilimler Merkezi (GPoT) beraberce Temmuz 2011'de Ermenistan-Türkiye Gazetecilik Ödülü töreninin Türkiye Belçika Konsolosluğu ev sahipliğinde ikinci kez İstanbul'da organize ettiler. Bu seneki ödüle Ermenistan-Türkiye ilişkileri konusunda tarafsız bir yazı dizisi hazırlayan, Milliyet gazetesi yazarlarından Sayın Kadri Gürsel layık görüldü. Erivan Basın Kulübü (YPC) ve İzmir Üniversitesi tarafından aynı zamanda Ermenistan-Türkiye normalleşme sürecinin medyadaki dinamikleri üzerinde kalitatif bir araştırma yayınlandı. Rapor daha ikili ilişkiler konusunda dengeli bir enformasyonun medyaya dağıtılmasına katkıda bulunacak karşılıklı empatiyi geliştirirken, Ermenistan-Türkiye ilişkileri konusunda klişelerden ve önyargıdan kurtulmanın yollarını ötesine geçmeği hedeflemektedir.

- 2011 yılının Temmuz ayında Avrasya Ortaklık Fonu(EPF), Erivan Basın Kulübü (YPC) ve Küresel Siyasal Eğilimler Merkezi (GPoT) Ermenistan-Türkiye ilişkileri hakkında “Politika ve Medya” adında bir tartışma düzenlediler. Etkinlik Heybeliada ve İstanbul'da gerçekleşirken, tartışmaya Türkiye ve Ermenistan'dan toplam 25 uzman katıldı. Tartışma konuları Ermenistan-Türkiye ilişkileri yanı sıra, Türkiye'deki parlamento seçimleri ve Ortadoğu'daki gelişmeler oldu. Bu tartışmalar sayesinde Ermeni ve Türk uzmanlar önemli siyasi konuları beraberce tartışabilme deneyimi yaşadılar.

Ermenistan-Türkiye normalleşme sürecine gençlerin katılımı ve kültürel diyalog rolünün altının çizilmesi için Avrasya Ortaklık Fonu(EPF), Yerkir Media tarafından yayınlan iki televizyon tartışma programı hazırladı. Temmuz 2011'de 8. Altın Kayısı Uluslararası Film Festivali süresince Erivan'da tarafından

desteklenen beş Ermeni-Türk ortak yapımı belgesel gösterime girdi. Filmler ve Ermenistan- Türkiye Sinema Platformu(ATCP) Festivale katılan film eleştirmenleri ve sinema profesyonellerinden büyük beğeni topladılar. Filmler bundan sonra da farklı bölgesel ve uluslararası festivallere katılmaya devam edecek, ayrıca New York Üniversitesi Ortadoğu Çalışmaları Merkezi'nde de gösterime girecektir.

-Taşımacılık sektörünün önemini ve araştırılmasını vurgulamak açısından Ermenistan ve Türkiye arasındaki nakliye ve taşımacılığı konu alan bir araştırma çalışması yaptı. Bu çalışma dışında Uluslararası İnsani Kalkınma Merkezi (ICHHD) iki ülkede de olmak üzere, Ermenistan ve Türkiye arasındaki siyasi ilişkiler mevcut durumun tartışıldığı toplantılar düzenledi.

- Konsorsiyum, hibe programı dahilinde yaklaşık 90.000 USD toplam değeri olan beş projeyi destekleme kararı aldı. Hibe alacak kuruluşlar aşağıda sıralanmıştır:

- Bağımsız Gazeteciler Ağı (BUS | Hareketli Haber Projesi)
- Rolan Bykov Vakfı (Çocuklar ve Gençler İçin 7. Uluslararası Film Festivali)
- Narekavank Tur LTD. (Ermeni ve Türk Girişimciler İçin Bilgilendirme ve Destek Merkezi)
- Gümrü Geliştirme Vakfı STK (Gümrü-Kars İkinci Ekonomik Forumu)
- “Inknagir” Edebiyat Kulübü (Ermenice konuşan Müslüman Hemşinliler konulu araştırma)

“Ermenistan-Türkiye İlişkilerinde Uzlaşmaya Destek” projesinin ilk yıllık çalışma sonuçları, başarıları ve zorlukları Avrasya Ortaklık Fonu(EPF) ve Konsorsiyum üyeleri için, ikinci yılki yıllık çalışma planının hazırlanmasında büyük katkı sağladı. Aktif görüşmeler ve sivil toplum kuruluşları arasında güçlendirilen bağlara paralel olarak medya ve politika konularında araştırmalar oldukça önemsenmekte. Proje ilk yılda elde ettiği başarıları ve kazanımları ikinci yılda da genişletmeye ve Ermenistan ve Türkiye'de çeşitli gruplar arasında diyalogu geliştirmeye devam edecektir.

USAID ve Konsorsiyum üyeleri iki tarafın sivil toplum gruplarının beraber çalışmasını, işadamları ve farklı uzmanlar arasında ortak ağlar ve işbirlikleri yaratılmasını, iki toplum arasındaki anlayış şekillenip gelişmesi, bölgesel barışın ve ekonomik entegrasyonun gelişmesi açısından Ermenistan-Türkiye arasındaki uzlaşma sürecini desteklemektedir.

Bu raporun içeriğinden Konsorsiyum sorumludur, Birleşik Devletler Uluslararası Gelişme Kurumu(USAID) ya da Amerika Birleşik Devletleri'nin görüşlerini yansıtmayabilir.